

Голас Прадзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 26 [881] Чэрвень, 1965 г.

Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

ДА ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ПЕТРУСЯ БРОЎКІ

НАРОДНЫ ПАЭТ

60 год таму назад, 25 чэрвеня 1905 года, у беларускай вёсцы Пуцілкавічы Ушацкага раёна нарадзіўся паэт Пятрусь Броўка. Праз два тыдні 6 ліпеня таго ж 1905 года ў вёсцы Уса Уздзенскага раёна нарадзіўся другі Пятрусь — паэт Пятро Глебка.

Нельга крыўдаваць на нашу беларускую зямельку, калі ў адзін год яна нарадзіла аж двух вядомых сёння ва ўсім свеце паэтаў.

Але ў той час людзі на гэтай зямлі жылі бедна: «пакрыўленыя, пахілыя, як старыя-старыя бабулі, хаціны са стрэхамі, зарослымі зялёным мохам, і з падслепаватымі акенцамі, якія, быццам скардзячыся на свой лёс, сіратамі глядзелі на дарогу», — так выглядала вёска Пуцілкавічы ў час маленства Броўкі. Тры маёнкі Сушынскага, Вярэнькі і Мікульскага сціскалі яе з усіх бакоў.

Вялікі Кастрычнік змеў з беларускай зямлі паноў. Гаспадарамі яе сталі людзі працы. Перад таленавітымі петрусямі і янкамі адкрыўся шырокі шлях для развіцця таленту.

Сёння былы пастушок Пятрусь з вёскі Пуцілкавічы — народны паэт, удастоены вялікай узнагароды — Ленінскай прэміі. Ён дэпутат Вярхоўнага Савета СССР. Пятрусь Броўка вядомы далёка за межамі сваёй роднай Беларусі. Ён адзін з самых папулярных савецкіх паэтаў. Яго кніжкі чароўнай сілай мастацкага слова хваляюць сэрцы людзей.

Кожны пісьменнік мае сваіх чытачоў: у аднаго іх больш, у другога менш. Няма пісьменніка, творчасць якога аднолькава была б ацэнена ўсімі, але калі на трыбуне пісьменніцкага сходу з'яўляецца Пятрусь Броўка, яго з вялікай увагай слухаюць усе. Проста нельга заўважыць, калі прамоўца авалодаў аўдыторыяй і прымуся слухаць і згаджацца з ім.

Захапляе ў прамовах Броўкі і яго шчыры запал, і пераканаўчая разважлівасць чалавека з народа, які адчувае яго запатрабаванні, глыбока разумее галоўны сэнс сённяшняга дня.

Броўка пазнаў свой народ праз пакуты, якія перанёс разам з ім. Калі ён выступае супраць фашызму, дык у яго сэрца стукне попел спаленай у Асвенціме маці — проста беларускай сялянкі. Ад вершаў, якія ён напісаў за акіянам, пахне беларускім чаборам. Неонавыя агні Брэдвэя не зацмілі яму роднай Беларусі.

Вось гэта пастаяннае адчуванне свайго народа, клопаты і думкі аб ім і з'яўляюцца прычынай пераканаўчасці яго як трыбуна. Разуменне інтарэсаў народа дае магчымасць Броўку, нягледзчы на палкасць сэрца, быць вытрыманым і разважлівым. Нам здаецца, Пятрусь Броўка шмат каго ўстрымаў ад шарахання з боку ў бок. І калі мы зараз ганарымся тым, што наша беларуская літаратура няспынна развіваецца, што растуць маладыя парасткі, што ў творчай працы нашых пісьменнікаў, як маладых так і старэйшых, не было значных хібаў, то ў гэтым ёсць заслуга і старшыні Праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Петруса Броўкі.

За мяжой памагатыя катаў, якія спалілі маці Броўкі, тужацца ачарніць яго імя. Яны назвалі яго «палітруком беларускай літаратуры» і думалі гэтым абразіць народнага паэта. А Петрусь Усцінавіч якраз і паважае за гэта баявы батальён беларускіх пісьменнікаў.

Петрусь Броўку ў час вайны можна было бачыць у ваеннай форме, у форме арміі, якая прынесла волю беларускаму народу, разграміла гітлераўскае бандыцкае логана і ўратавала свет ад фашыскай чумы. У той арміі былі камандаіры і палітрукі. І гонар ім, і дзякуй ад беларускага народа.

Нашы чытачы за мяжой не раз у прысланых у рэдакцыю пісьмах выносілі падзяку народнаму паэту за яго кранаючыя сэрца вершы аб Беларусі. Разам з імі мы жадаем юбіляру доўгіх год жыцця на карысць нашай дарагой Бацькаўшчыны.

60

Пятрусь БРОЎКА

Прысяга сэрцам

Вечна я ўдзячны жытням
хлебу,
Чыстай вадзе з невяліччай
крыніцы,

Лесу зялёнаму,
Сіняму небу,
Светлай рачулцы, што ў полі
бруіцца.

Гулу кварталаў у сонца
затканым,
Дзе я з гадамі ў жыцці
гартаваўся,

Плошчам і вуліцам —
Тым несціханым,
Дзе я з сябрамі здружыўся,
пазнаўся.

Людзям з адкрытай і шчырай
душою,
З кім давалося ў жыцці мне
сустрэцца,

Краю,
Што роднай завём мы
зямлёю,

Што Беларуссю так любя
завецца!

* * *

Мы хочам,
Мы хочам, паэты,

Пра сіняе неба спяваць, —
А неба цікуюць ракеты,

Гатовы яго расстраляць.
А трэба,
Каб дружна паўсталі
Паэты, не знаўшы граніц,

Дарагая Беларусь

Слаўлю я свой край любімы,
Незгасальную зару.
Як ты сэрцу майму міла,
Дарагая Беларусь!

Залацістыя прасторы,
Незлічона ясных зор,
Рэкі ціхія, азёры,
Галасісты шумны бор!

Ты нас ласкай атуліла,
І я ў шчасці гавару:

Родная песня

Жыць без цябе абыякава, сумна і цесна,
О, як мяне ты ўзняла, родная, любая песня!
Ты навучыла любіць жытні кавалачак хлеба,
Зоры дарыла ты мне, ўноч адкрываючы неба.
Хто цябе змалку пазнаў, той ад хаціны не зверне,
Кожнае слова тваё — гэта, што ў коласе зерне.
Песня стагоддзі жыве. Моцы яна набірала,
Слова, ўскрываючы нас, быццам маланка, шугала.
Слова вастрылі вятры, каб узлятала высока,
Каб мы адзін аднаго чулі далёка-далёка...

І словам, мацнейшым ад
сталі,

Узняліся яго бараніць.
Каб яснага сонца
Праменнем
Яно, як заўсёды, жыло,
Каб сіняе неба нязменна
Дарыла святло і цяпло!

Як ты сэрцу майму міла,
Дарагая Беларусь!

Не магло мне і прысніцца,
Як ты, родная, ўзрасла.
Паглядзі, твая сталіца,
Быццам казка, расцвіла.

Наша радасць, наша сіла,
Дзе сказаць я слоў збору?
Як ты сэрцу майму міла,
Дарагая Беларусь!

ІМЯ ЯМУ «АНТЭЙ»

720 ЧАЛАВЕК ЦІ 80 ТОН ГРУЗУ
МОЖА ДАСТАВІЦЬ НА АДЛЕГЛАСЦЬ
5 000 КІЛАМЕТРАУ НОВЫ САВЕЦКІ
САМАЛЁТ АН-22

15 чэрвеня ў 11.00 у Парыжы прыязмліўся новы савецкі самалёт АН-22. Ён стане экспанатам № 1 на адкрытай тут выстаўцы — 26-м Міжнародным салоне аэранаўтыкі і космасу. Машына створана ў канструктарскім бюро, якім кіруе О. К. Антонаў. Гэта самы вялікі самалёт у свеце. Ён здольны падняць у паветра 80 тон грузаў або 720 пасажыраў.

Новая машына можа садзіцца і ўзлятаць з грунтавых аэрадромаў.

АН-22 мае чатыры турбавітавыя рухавікі. Магутнасць кожнага з іх 15 тысяч конскіх сіл. Ні адзін іншы самалёт у свеце не мае такіх «моцных» матораў. Для разбегу лайнера патрабуецца ўсяго 1 100—1 300 метраў — менш, чым ТУ-104 або ІЛ-18. Ён можа падняцца і працягваць палёт і на трох рухавіках.

У велізарным салоне АН-22 — яго даўжыня 33 метры, шырыня 4,4 метра і такая ж вы-

шыня — без цяжкасці могуць размясціцца тры аўтобусы або 15—20 трактараў.

АН-22 развівае скорасць да 740 кіламетраў у гадзіну. З грузам у 45 тон ён можа праляцець без пасадкі 11 тысяч кіламетраў.

Максімальныя зручнасці прадугледжаны для экіпажа. Пілоцкая кабіна абсталявана дасканалымі навігацыйнымі прыборамі, якія даюць магчымасць лятаць у самае дрэннае надвор'е.

В. НОВІКАЎ,

Мадэль звышгукавога рэактыўнага пасажырскага самалёта ТУ-141. Яго скорасць—2 500 кіламетраў у гадзіну, далёкасць палёту—6 500 кіламетраў, у двух салонах з устаноўкамі штучнага клімату—121 пасажырскае месца. Новы самалёт будзе наладжваць рэйсы на вышыні каля 20 кіламетраў.

Фотахроніка ТАСС.

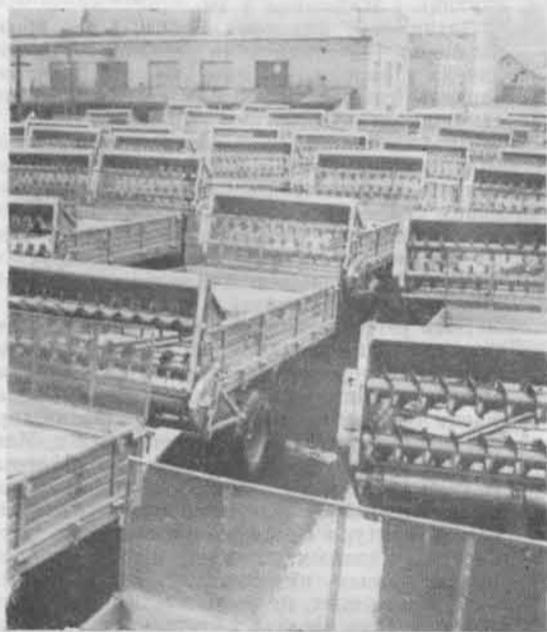
На здымку: самалёт «АН-22».

СТО ТЫСЯЧ ТРАКТАРНЫХ МАТОРАЎ

З канвеера Мінскага маторнага завода сыйшоў статысячны трактарны рухавік «Д-50».

Два гады назад уступіў у строй дзеючы Мінскі маторны завод. Калектыў маладога прадпрыемства з першых дзён узяў высокія тэмпы вытворчасці. Цяпер Мінскі трактарны завод цалкам забяспечвае беларускімі дызельнымі маторамі. Канструктары завода працягваюць работу над удасканаленнем серыйнага рухавіка з такім разлікам, каб давесці яго магутнасць да 60—65 конскіх сіл.

Мінскі трактарны завод стварае універсальна-прапашны трактар «Беларусь МТЗ-80», які будзе працаваць са скорасцю 9—15 кіламетраў у гадзіну. Маторабудульнікі спраектавалі да гэтай машыны эксперыментальны ўзор рухавіка магутнасцю 90—100 конскіх сіл. Многія вузлы уніфікаваны з серыйным рухавіком «Д-50».

Самаагружаючыся трактарныя прычэпы «ТУП-3.0А», якія выпускае Бабруйскі завод сельскагаспадарчага машынабудавання, заслужылі добрую ацэнку хлебарабаў. У бягучым годзе намечана выпусціць 50 такіх прычэпаў звыш плана.

НА ЗДЫМКУ: трактарныя прычэпы перад адпраўкай.

Фота Н. Жалудовіча.

ПАРАДНІЛІСЯ АЗЁРЫ ПАЛЕССЯ

Побач з Белаазёрска раскінуліся два возеры — Белае і Чорнае. Адно з іх дае ваду энергетычнаму гіганту — Бярозаўскай ДРЭС. У сувязі з ростам магутнасці гэтай станцыі ўзровень вады ў Белым возеры стаў прыкметна зніжацца. Каб папярэдзіць абмяленне і забяспечыць у Белым возеры пастаянную глыбіню, гідрабудульнікі рашылі складаную інжынерную задачу.

На беразе суседняга — Чорнага возера пабудавана і ўведзена ў дзеянне магутная помпавая станцыя. Яе агрэгаты гоняць цэлую раку. Яны перапампоўваюць у суседняе — Белае возера каля 6 тысяч кубаметраў вады ў гадзіну. Пагроза абмялення, якая навісла над Белым возерам, мінула. Кожныя суткі яго ўзровень павышаецца на 2 сантыметры.

Перапампоўваючая станцыя працуе ў аўтаматычным рэжыме. Яе агрэгаты выключацца, як толькі ўзровень вады ў Белым возеры дасягне пэўнай адзнакі.

ВЕСНАВЫЯ ДАРЫ ЛЕСУ

Першую партыю — 3,5 тоны сухіх грыбоў — смаржкоў адгрузілі на экспарт беларускія кааператары.

На сусветным рынку беларускія веснавыя грыбы карыстаюцца вялікім попытам, асабліва ў такіх краінах, як Францыя, Галандыя, Англія і Германія.

Ад кааператараў Мінскай вобласці для адгрузкі на экспарт паступіла ўжо больш 10 тон сухіх смаржкоў, Гродзенскай вобласці — звыш 7 тон.

ГОСЦІ СТАЛІЦЫ

Аўтамашыны з многіх краін свету можна ўбачыць цяпер на магістралі Брэст — Масква. З наступленнем лета патак замежных турыстаў асабліва павялічыўся. За мінулы тыдзень у Мінску пабывала каля 700 турыстаў з Англіі, ГДР, ФРГ, Францыі, ЗША, Бельгіі і іншых краін. Вялікае ўражанне зрабіла на іх сталіца нашай рэспублікі.

25 ТЫСЯЧ КУБАМЕТРАЎ ПЛІТ

На Пінскім фанерна-запалкавым камбінаце ўступіў у строй новы цэх. Атрымана першая прадукцыя. Пры асваенні поўнай праектнай магутнасці ён будзе даваць штогод для мэлявай прамысловасці 25 тысяч кубаметраў драўнянаструкжавых пліт. Цэх аснашчаны найноўшым абсталяваннем і працуе ў паўаўтаматычным рэжыме. Тут зманціраваны галоўны канвеер, фармуючыя машыны, прэсы, сушыльнае аддзяленне. У якасці сыравіны будуць выкарыстоўвацца адыходы фанернай вытворчасці.

На камбінаце рыхтуецца таксама да пуску цэх карбамідных смол.

НОВЫЯ ЭКСПАНАТЫ

У Беларускай дзяржаўнай музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ёсць цікавы раздзел. У ім сабраны матэрыялы, прысвечаныя ўдзелу грамадзян замежных краін у партызанскім руху на тэрыторыі нашай рэспублікі. Нядаўна аддзел папоўніўся новымі экспанатамі. Яны расказваюць аб грамадзянах Югаславіі, якія разам з нашымі партызанамі змагаліся супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У атрадах народных месціцаў Беларусі са зброяй у руках ваявалі 211 чалавек — сербаў, харватаў, славенцаў. Многія з іх узнагароджаны савецкімі ордэнамі і медалямі.

ХЕЛЬСІНКІ. На верфі «Валмет» сплунчаны на ваду лесавоз «Калугеў» водазмяшчэннем 3 500 тон. Новае судна — апошняе па колькасці з шасці грузавых суднаў, заказаных гэтай верфі ўсесаюзным аб'яднаннем «Суднаімпарт».

ВАРШАВА. Тры тысячы авіяцыйных бомб, якія засталіся з часоў фашыскай акупацыі, знайшлі польскія сяляне ў наваколлі горада Піла (Познаньскае ваяводства ПНР). Гэта ўжо 420-ы склад боепрыпасаў, знойдзены тут за апошнія пяць год. Як і папярэднія, ён абязшкоджан сапёрамі Войска Польскага.

ДЭЛІ. Савецкі турбавітавы лайнер ІЛ-18 закончыў дэманстрацыйныя палёты ў Індыі і вылецеў у Савецкі Саюз. Самалёт, пилатуемы савецкім экіпажам, быў накіраваны сюды па просьбе індыйскіх авіякампаній з мэтай азнаямлення з яго лётна-тэхнічнымі данымі і высвятлення магчымасцей выкарыстання яго на ўнутраных індыйскіх авіялініях. Дэманстрацыйныя палёты ў Індыі выявілі выдатныя лётныя якасці савецкага паветранага карабля. Індыйскія спецыялісты, піша газета «Пэтрыёт», лічаць, што «ІЛ-18» цалкам падыходзіць да мясцовых умоў.

ПОЗНАНЬ. Тут адкрыўся 34-ы Міжнародны кірмаш. На кірмашы прадстаўлена прамысловая і сельскагаспадарчая прадукцыя 60 краін свету. Сярод экспазіцыйных зарубешных краін буйнейшай па размерам з'яўляецца савецкая экспазіцыя. На ўрачыстае адкрыццё кірмашу ў Познань прыбылі ўрадавыя дэлегацыі раду дзяржаў. Дэлегацыю Савецкага Саюза ўзначальвае намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР В. Новікаў.

МАГАДЗІША. Пасол СССР у Самалі С. Дзюкараў наведваў прэм'ер-міністра краіны і паведаміў, што Саюз таварыстваў Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца СССР прыняў рашэнне выдзеліць дадатковую дапамогу харчаваннем і медыкаментамі для насельніцтва Самалі, якое пацярпела ад засухі. Самалійскай Рэспубліцы ў бліжэйшы час будзе пастаўлена 140 тон пшаніцы, 100 тон ячменю, 30 тон рысу, 10 тон малочнага парашку, лякарства і медыцынскія інструменты.

Судны савецкага гандлёвага флоту — частыя госці ў эфіопскім порце Асаб. У гэтым годзе тут пабывала 19 караблёў з Савецкага Саюза. Дастаўлена каля 35 тысяч тон грузаў будматэрыялаў і абсталявання для нафтаперапрацоўчага завода, які ўзводзіцца ў горадзе Асаб з дапамогай СССР. НА ЗДЫМКУ: савецкае судна «Іван Сечанаў», якое даставіла ў Асаб абсталяванне для нафтаперапрацоўчага завода.

Фота Н. Алеінікава.

СЁСТРЫ ЯНТАРНАГА КРАЮ

ЛІТВА

ВІЛЬНЮС. Плошча імя Ул. І. Леніна.

ЛАТВІЯ

РЫГА. Від на Камсамольскую ўзбярэжную.

ЭСТОНІЯ

ТАЛІН. Ля тэатра «Эстонія».

У Савецкім Саюзе ёсць пятнаццаць сяспёр — пятнаццаць сацыялістычных рэспублік. Траім з іх — Літве, Латвіі і Эстоніі — 21 чэрвеня споўнілася дваццаць пяць год. Чвэрць стагоддзя назад міжнародная абстаноўка склалася так, што працоўныя гэтых дзяржаў пры дапамозе Савецкага Саюза скінулі буржуазную дыктатуру і самастойна вырашылі свой лёс. Яны звярнуліся да народаў Краіны Саветаў з просьбай прыняць іх у Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

Гэта знамянальная падзея была адсунута больш чым на дваццаць год. Яшчэ ў 1917—1918 гадах у гэтых краінах была абвешчана Савецкая ўлада. Але ў той час пры дапамозе інтэрвенцыі імперыялістычных дзяржаў — спачатку кайзераўскай Германіі, а потым краін Антанты — у Літве, Латвіі і Эстоніі Савецкая ўлада была задушана, а народам навязаны буржуазны лад.

Сённяшнія Прыбалтыйскія рэспублікі — гэта край высокаразвітай эканомікі, іх народы маюць высокую культуру, жыццё заможна. Пры буржуазнай дыктатуры, рагуючыся ад беспрацоўя, з Літвы ў Паўднёвую Амерыку і іншыя краіны ў пошуках працы і хлеба эмігравала больш як 100 тысяч рабочых і сялян. Цяпер слова беспрацоўе назаўсёды адыйшло ў нябыт. У рэспубліцы пабудаваны дзесяткі заводаў і фабрык, з'явіліся новыя галіны прамысловасці. У параўнанні з 1940 годам у Літве ў шаснаццаць раз павялічылася вытворчасць прамысловай прадукцыі.

Значных поспехаў дасягнула і сельская гаспадарка. Дастаткова сказаць, што толькі вытворчасць мяса і малака за гады народнай улады павялічылася на 30—40 працэнтаў. Замест цёмных хацін з саламянымі стрэхамі сяляне Літвы будууюць светлыя цагляныя дамы. У гарадах вырастаюць новыя цудоўныя раёны, шырокія праспекты. За адзін год вышэйшыя школы канчаюць каля пяці тысяч чалавек, гэта ўдвая больш, чым за ўсё 20 год буржуазнай улады.

А паглядзіце на карту Латвіі. Яе плошча складае ўсяго 0,29 працэнта тэрыторыі Савецкага Саюза, а насельніцтва — каля 1 працэнта ўсіх яго жыхароў. Аднак па вытворчасці многіх відаў прадукцыі сённяшняя Латвія выйшла на адно з першых месц у народнай гаспа-

дарцы СССР. За пасляваенны час тут пабудавана больш як 150 новых прадпрыемстваў.

У старыя часы характэрнай асаблівасцю сельскага жыцця Латвіі было ўзбагачэнне памешчыкаў і кулакоў за кошт беднаты. Толькі за 1935—1940 гады такім чынам разарылася 26 тысяч сялянскіх хутароў. Па-іншаму выглядае латышская вёска сёння. Усе калгасы і саўгасы адбудаваны па тэхнічных праектах, забяспечаны электрычнасцю. На дапамогу працоўнікам палёў прыйшла сучасная тэхніка, якая значна аблегчыла працу людзей і павысіла яе прадукцыйнасць.

Буржуазная Эстонія раней лічылася аграрным прыдаткам Заходняй Еўропы. Тут не было сваёй прамысловасці. Цяпер у рэспубліцы пабудавана і рэканструявана больш як 380 прадпрыемстваў і буйных цэхаў. Здабыча сланцу — асноўнага прыроднага багацця — узрасла амаль у 8 разоў. У цяперашні час Эстонія забяспечвае электрычнай энергіяй не толькі сябе, але і аказвае значную дапамогу Літве, Латвіі, Расійскай Федэрацыі. Праз Ленінградскую энергасістэму ток Эстоніі паступае нават у суседнюю Фінляндыю.

Эстонія з даўніх часін лічыцца марской дзяржавай, але, паколькі яна не мела ў дастатковай колькасці свайго флоту, яе рыбная прамысловасць базіравалася на ўзбярэжным лове. Сёння ж эстонскія рыбакоў можна бачыць у Нарвежскім моры, ля берагоў Атлантыкі, Канады, Афрыкі і Паўднёвай Амерыкі.

Ганаратца нашы эстонскія браты і сваёй сельскай гаспадаркай. Па вытворчасці мяса на 100 гектараў ворнай зямлі яны пераўзышлі, напрыклад, узровень скандынаўскіх краін. Малака ж на душу насельніцтва гэта рэспубліка атрымлівае больш, чым ЗША, Швецыя, Фінляндыя і Нарвегія.

Сёстрамі янтарнага краю мы называем Прыбалтыйскія рэспублікі. Свабодныя сярод свабодных, роўныя сярод роўных у вялікай шматнацыянальнай сям'і савецкіх народаў, яны квітнеюць і паспяхова ідуць да новых вяршынь па шляху міру, працы і шчасця.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

НЕПРАТАПТАНЫМІ СЦЕЖКАМІ

Секцыя Усесаюзнага таварыства вынаходнікаў і рацыяналізатараў, якую ўзначальвае загадчык механічнай майстэрні Міхаіл Зыль, створана ў саўгасе імя Леніна нядаўна, але аб'ядноўвае яна 70 рабочых і спецыялістаў. На яе рахунку паўсотні рацыяналізатарскіх прапаноў, большая частка якіх ужо ўкаранена ў вытворчасць. А вось яшчэ адна лічба: 25 600 рублёў. Такая гадавая эканомія ад укаранення тэхнічных навінак, прапанаваных людзьмі творчай думкі ў папярэднія два гады.

У пакоі рацыяналізатара кідаецца ў вочы насценгазета над нумарам дзесяці. Даесціць нумароў за восем месяцаў. Яшчэ адзін штрых, які гаворыць аб многім.

Зацікавіла адна заметка. Раней птушнікі ўбіраліся ўручную. Праца нялёгка, марудная. Механізаваць жа яе доўгі час не ўдавалася. Машына не было прастору ў памішканнях. Стварыць спецыяльны механізм, прыстасаваны да невялікіх габарытаў птушніка? Не. Гэта доўгі шлях. Наватары знайшлі другое рашэнне. Галоўны інжынер К. Шумскі, загадчык механічнай майстэрні М. Зыль, каваль І. Міклашэўскі, трактарыст Г. Луцэвіч і электразваршчык У. Кункевіч скарысталі для ўборкі памішкання невялікі манеўраны трактар «ДТ-20», зрабіўшы да яго навясную лапату. Прадукцыйнасць працы павысілася ў чатыры з лішнім разы.

А нядаўна рацыяналізатары зрабілі новы разлік эканамічнага эфекту, які дала механічная лапата. Ён значна ўзрос, бо механізавана не толькі ўборка птушнікаў, але і ўсіх жывёлагадоўчых памішканняў. У саўгаснай майстэрні зрабілі і навясныя віды.

Мне паказвалі, як раней вастрылі нажы сіласнага камбайна. Вельмі карпатлівая работа. Каб зняць з вала нож, патрабавалася не менш 15—20 мінут. А такіх нажоў 18.

Толькі для таго, каб зняць іх, навастрыць і зноў паставіць на месца, трэба затраціць змену, а то і паўтары. А за гэты час камбайнам можна ўбраць некалькі гектараў кукурузы ці лубіну.

— А што калі не нажы несці да наждака, а наадварот? — выказаў думку загадчык гаража Віталій Куромскі. Гэтая ідэя была ажыццёўлена. Атрымалася выдатна! Простаі камбайнаў скараціліся ў шмат разоў.

Токар Эдуард Абадоўскі — сціплы рабочы хлопца. Але ў майстэрні ён проста чараўнік. Не будзем гаварыць аб яго нястомнасці, адданасці сваёй прафесіі. Гэта само сабой зразумела. Падобным да чараўніка робіць яго невычарпальная творчая фантазія.

Неяк спатрэбілася рэстаўрыраваць вал паваротнай калонкі экскаватара «Э-153». Лёгка сказаць — рэстаўрыраваць. Але паспрабуй зрабі, калі шліцы на валу неабходна фрэзераваць. Вынікі свайго роздуму Эдуард прынёс галоўнаму інжынеру гаспадаркі М. Кушнеру. Так нарадзілася прыстасаванне для нарэзкі шліцаў на такарным станку. Яго ўкараненне эканоміла 213 рублёў.

А прыстасаванне да плуга, прызначанае для выкапкі саджанцаў, створанае дырэктарам М. Зубко, слесарам М. Андрэйчыкам і кавалём Ф. Бруско? Гэтая машына стала асноўнай на работах у гадавальніках не толькі ў саўгасе, а і ў радзе іншых гаспадарак.

Непратаптанымі сцежкамі шукальнікаў ідуць рацыяналізатары саўгаса. Гэтыя сцежкі вабяць людзей смелай думкі прыгажосцю навізны, неабсяжым прасторам для творчай ініцыятывы.

А. АЛЬДАУ.

Смалявіцкі раён.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

60 лет тому назад, 25 июня 1905 года, в белорусской деревне Путилково родился Петрусь Бровка — ныне народный поэт Белоруссии, лауреат Ленинской премии, председатель Правления Союза писателей БССР. Сын своей земли, он всю жизнь и творчество посвятил белорусскому народу. В этом секрет популярности поэта, стихи которого давно перешагнули пределы не только республики, но и Советского Союза. В день 60-летия мы желаем Петру Устиновичу Бровке долгих лет жизни на благо Родины («НАРОДНЫ ПАЭТ»).

«СЁСТРЫ ЯНТАРНАГА КРАЮ» — так называют в нашей стране Прибалтийские республики. 21 июня исполнилось 25 лет со дня основания Литовской, Латвийской и Эстонской Советских Социалистических Республик. В 16 раз увеличилось за годы Советской власти производство промышленной продукции в Литве, откуда при буржуазной диктатуре эмигрировали десятки тысяч безработных; на одно из первых мест в Союзе по производству многих видов продукции вышла Латвия; Эстония, которая раньше считалась аграрным придатком Западной Европы, экспортирует электроэнергию в Финляндию.

«Уважаемые сотрудники газеты «Голос Радзімы»! Сердечно благодарю за то, что вы сообщили мне адрес моих детей Владимира и Анны. Я никогда не забуду вашей доброты», — пишет Михаил Павлюкович из Бразилии. Свою благодарность за помощь в поисках родных выражают в письмах в редакцию Мария и Франц Ржещицкие из Франции, Галина Рыжая из Италии и многие другие соотечественники. Их благодарные письма — лучшая награда за ту работу, которую проводит Белорусское товарищество по культурным связям с соотечественниками за рубежом по оказанию помощи нашим землякам в розыске их родных и близких («ПОШУКІ І СУСТРЭЧЫ»).

«КАЛЕЙДАСКОП НАВИНАК» — так называется статья о новых экспонатах ВДНХ. А в этом году пятьдесят тысяч. Многие экспонаты поступили из Белоруссии. Это новый трактор «МТЗ-50Л», плоскошлифовальный станок оршанского завода «Красный боец», новый комбайн по добыче фрезерного торфа, модели обуви объединения «Луч», изделия Минской кожгалантерейной фабрики имени Куйбышева и многие другие.

О том, что издательский отдел ЮНЕСКО, находящийся в Париже, запланировал издание антологии белорусской поэзии, говорится в сообщении «ВІДАЕ ЮНЕСКО». Я. Семяжон, который возглавил комиссию по составлению проекта антологии, сообщил, что поэзия Белоруссии будет представлена в ней 78 авторами. Для антологии отобраны лучшие произведения Дунина-Марцинкевича, Богусевича, Купалы, Коласа, Бровки, Танка и многих других. Книга будет открываться популярной поэмой «Тарас на Парнасе».

Рассказ о деревне Стринь Березовского района Брестской области — «МІНУЛАЕ АДЫШЛО У НЯБЫТ» — адресуется нашему земляку Василию Домино в Австралию. О больших изменениях, происшедших в родной деревне Василия, пишет его односельчанин Петр Домино. В годы войны деревня была сожжена гитлеровцами. Теперь в Стриньне 330 домов, и в каждом радио и электричество. Брат Василия Иван рассказывает о своей жизни, о том, что он и его жена Вера работают в колхозе и воспитывают пятерых детей, о том, что построил новый дом.

СРЕДИ ЛЮДЕЙ ХОРОШИХ

В мягких креслах первого класса самолета «ТУ-104» сидело пять пассажиров. Перед ними на столиках рядом со всевозможными закусками стояло выдержанное вино, коньяк, шампанское. Все это входило в стоимость билета. Можно было есть и пить сколько душа пожелает. Но до питья никто почти не дотронулся. Это было поводом для дорожных шуток.

— Такое добро пропадает... — улынулся Александр Ефимович Строганов — редактор газеты «Голос Родины». — Не зря говорят: 13-е число несчастливое, а сегодня как раз 13 мая.

Второй пассажир, редактор газеты «Вісті з України» Глеб Николаевич Милодан, ничего не сказал, но был явно солидарен с ним. Автор этих строк был того же мнения...

Искренне равнодушной, пожалуй, оставалась только Ирина Николаевна Левченко. За несколько дней до нашего отъезда Анастас Иванович Микоян вручил ей Золотую Звезду Героя Советского Союза, и сегодня она горела на ее груди.

Героя она заслужила на войне, когда выносила с поля боя раненых, вела танк в бой, когда... Об этом можно было бы написать целую книгу, но она уже написана, и автор ее — сама же героиня...

Муж Ирины Николаевны, известный поэт Евгений Долматовский, посмотрев на Золотую Звезду жены, метко заметил:

— Это золотое оформление прошлых боевых заслуг.

Ирина Николаевна окончила две военных академии, долго служила в армии и ушла в запас в звании подполковника. Потом я несколько раз слышал, как, выступая, она говорила:

— Я окончательно разоружилась...

Это не совсем так. Она продолжает воевать, но уже другим оружием — пером. Докзательство — ее книги и публицистические статьи.

У нас был повод поднять тост: среди нас была единственная женщина и к тому же Герой Советского Союза. И мы подняли тост «за Звезду Золотую и звезду, как таковую». Мы могли бы поднять за нее еще несколько тостов — было за что и было вино, — но нас ждали в аэропорту в Брюсселе, и мы должны были быть на высоте своей миссии.

А миссия у нас была действительно высокая и почетная. Мы — делегация Советского Комитета по культурным свя-

зям с соотечественниками за рубежом во главе с председателем Комитета Владимиром Михайловичем Малевым — летели в Бельгию на празднование 20-летия Союза советских граждан.

Члены ССГ — в основном женщины. Когда они были еще шестнадцати — семнадцатилетними девушками, гитлеровские оккупанты увезли их насильно из родной Украины, Смоленщины, Брянщины, Белоруссии на каторжные работы в Германию. Там, в неволе, они встретились с друзьями по несчастью, бельгийцами, вышли замуж после освобождения, создали семьи. Они советские граждане, но по бельгийским законам как жены бельгийцев являются и гражданами Бельгии. Они могут жить в Бельгии и могут вернуться на Родину. Но это сложная проблема: муж, дети родились в Бельгии, это их родина. Не покинешь их, а на Родину тянет. Союз советских граждан — патриотическая культурно-просветительная организация, созданная в 1945 году, — связывает их с Родиной.

В рюмках еще было вино. Кто-то продолжил тост:

— Оставайтесь, Ирина Николаевна, на той же высоте.

Левченко взглянула в окно:

— Нет уж, спасибо. Я предпочитаю спуститься на землю. Под нами был Брюссель, и самолет действительно шел на посадку.

У трапа стояли и радостно улыбались председатель Правления Союза советских граждан Безродная Клавдия Ивановна, секретарь Правления Белик Ирина Дмитриевна, члены Правления: один из организаторов Союза Борзенко, руководитель самодеятельности Кушнерова Вера Александровна, редактор журнала «Советский патриот» Томский Леонид Иванович и другие.

Среди встречающих был вице-консул Шахов Николай Михайлович, его супруга журналист Шахова Лариса Акимовна. День был солнечный, яркий.

— Вы привезли нам из Москвы хорошую погоду, — шутили встречающие.

Начиная с этого момента в течение 15 дней мы знакомились с работой Союза советских граждан. В дни революционных, национальных праздников и памятных дат его члены собираются и сообща отмечают эти события. Союз и его отделы в Брюсселе, Антверпене, Генте, Шарлеруа, Сан-Никласе, Льеже, Бооме и дру-

Ирина Левченко выступает в клубе отделения ССГ в Шарлеруа.

Фото Ласьена ГОНЬЯ.

гих городах имеют библиотеки советских книг. В каждом отделе работают кружки самодеятельности. В них принимают участие более двухсот человек. Одним из таких коллективов руководит бельгийский деятель культуры Генрих Эрлич. Когда под его руководством на торжественном собрании в Брюсселе, посвященном 20-летию Союза, хор исполнил «Бухенвальдский набат», зрители плакали. Большинство из них пережило лагерь, каторжный труд, унижения. Сам дирижер был узником Бухенвальда.

Наши соотечественники с концертами выступают не только в своих клубах, но и по радио и телевидению Бельгии. В 1964 году, например, таких выступлений, как отметила в своем докладе председатель Правления Союза Клавдия Ивановна Безродная, было 23. 20 лет прожили наши землячки в Бельгии, но остались советскими патриотками и этим заслужили уважение местных жителей. Многие мужья-бельгийцы, выступая на торжественных собраниях во время празднования 20-летия Союза, говорили:

— Я горжусь, что моя жена русская.

Не сразу советские девочки завоевали такое положение. Вот одна история. Вера и Пауль полюбили друг друга в гитлеровской неволе. Оба были молоды. Сразу после освобождения они поженились. Пауль сообщил об этом матери. Но мать, бельгийка, решила во что бы то ни стало расторгнуть этот брак. Пользуясь тем, что сыну 19 лет и по законам Бельгии она имеет право сдать его в армию, она сделала это. Веру направили работать горничной к одному врачу. Тяжело было девушке одной, среди чужих. Но она не сдалась. Скоро ее полюбили в семье врача. Работая на кухне, девушка рассказывала детям о Советском Союзе, читала им стихи, пела песни. Когда родители уходили из дома, дети радовались: идите, идите, нам лучше без вас.

Вера помогала мужу. Он приезжал к ней из армии. Матери не удалось, таким образом, разлучить их. А теперь она души не чает в своей невестке. И когда случается, что Вера не приходит к ней в течение недели, старуха бежит навестить ее.

Мы почувствовали в Бельгии, что народ этой страны относится с глубокой симпатией к советским людям. Был такой

случай. Из Монса за нашей делегацией приехала машина, остановилась у отеля «Атланта». К шоферу подошел полицмен, предложил уехать и даже хотел оштрафовать за длительную стоянку.

— Я жду советскую делегацию, — сказал шофер полицейскому.

— А, советик, пожалуйста. — И он дал шоферу карточку с разрешением стоянки еще на три часа.

Часто во время прогулок по

ветской стране в таком возрасте учатся. Меня очень радовало, что бельгийские ребята не забыли «Крыжовку», своих друзей — советских пионеров и комсомольцев, переписываются с ними, вспоминают о них.

И глядя на взволнованные встречи лица бельгийских ребят, я думал: вряд ли кому удастся их обмануть клеветой на Советскую страну. Они на всю жизнь останутся друзьями СССР.

В одной школе в Брюсселе произошел такой случай. Учитель географии рассказывал ребятам на уроке о жизни в Советском Союзе. В частности, он сказал, что там люди ходят оборванные, голодные. Тогда встал русский мальчик и сказал:

— Я был у бабушки в Советском Союзе. Я не видел, чтобы там люди жили так, как говорит господин учитель.

Учитель нахмурился. У русского мальчика могли быть неприятности. Но в это время встала девочка-бельгийка и сказала, что она была в Артеке, ехала через всю страну и тоже нигде не видела голодных и раздетых людей.

Учитель понял, что школьники верят не ему, а очевидцам и решил исправить положение:

— Да, дети, — сказал он, — видимо, мой учебник устарел.

Из многих фактов видно, что наши соотечественники в Бельгии, их мужья и дети не ходят мимо выпадов против страны социализма. Был такой случай. Наша соотечественница Ефросинья И. заболела и пошла к врачу. В приемной сидели два молодых бельгийских солдата. Ефросинья И. невольно стала свидетельницей их разговора. Говорили они о том, что главный их враг — Советский Союз, что страны НАТО пойдут на него войной и разгромят. Наша соотечественница не выдержала:

— А что плохого вам сделали советские люди? Ведь они разгромили фашистов, которые угнетали народы Европы.

Патриотическая организация вселяет уверенность в наших соотечественников. До создания ССГ многие из них боялись даже признаться, что они русские. А теперь они смело, не нарушая законов страны, в которой живут, выступают против тех сил, которые могут нанести ущерб делу мира.

Мария К. рассказала мне та-

Наши землячки Горох и Грузд со своими мужьями-бельгийцами.

Поют соотечественницы из Гента. Солистка О. Снегевич.

Верой Кушнеровой и многими другими. Во время одной из встреч я вспомнил такой эпизод. Это было в пионерском лагере «Крыжовка» под Минском. К бельгийским ребятам, которые отдыхали здесь, приехал председатель Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом народный артист СССР Григорий Романович Ширма. Посмотрев выступление ребят, он сказал:

— Передайте своим мамам большое спасибо за то, что они так хорошо воспитали своих детей.

Мне довелось встретиться со многими ребятами, которые побывали в «Крыжовке». Они узнали меня. Мне узнать их было трудно. Они выросли, многие из них работают. Хотя следует заметить, что дети в Со-

кой случай. Как-то, когда они сидели всей семьей в кафе, подошел мужчина лет сорока.

— Вы русская? — спросил он.

— Я была в России.

— Что вы делали в России?

— Воевал против русских под Одессой. Там мне выбили зубы и лишили одного легкого.

— Тогда вы мне не друг, — сказала Мария.

— Мне было всего 16 лет, когда меня взяли в СС. Я уже был наказан за это. Сидел четыре года в тюрьме.

Фламандец, казалось, старался оправдаться, доказать, что он якобы помогал русским. Но через некоторое время вытащил фотографию, на которой был снят в форме СС. На лице его отразилось удовольствие.

— Вы не желаете расстаться с этой карточкой?

— Это хорошая память.

ПОШУКІ І СУСТРЭЧЫ

— Плохая памяць.
— Кто его знает. Во всяком случае я получаю 3500 франков пенсий...

— Вижу, эти двадцать лет вас ничему не научили, — сказала Мария К. Она смело вместе с мужем и дочерью дала отпор недобитому эсэсовцу.

По дороге в Мюнхен председатель отдела Союза этого города Катерина Штейн показала мне письмо ее подруги Кати Шишаковой. Шишакова поздравляла Катерину Штейн с получением грамоты за активную работу в Союзе советских граждан. При этом она высказала такие мысли: «Помнишь, дорогая, как после войны мы жили на чужой земле, как дикари, и боялись друг друга. Союз собрал нас, сплотил в одну семью подруг». Это, мне кажется, очень меткая оценка деятельности Союза советских граждан в Бельгии.

Мы побывали во многих отделах ССГ: Антверпене, Бооме, Шарлеруа, Сан-Никласе, Монсе, Генте, были гостями в домах многих соотечественниц. Всюду нас принимали тепло и радостно. Нет сомнения, что личные контакты будут в равной степени полезны как для работы ССГ, так и для работы Советского комитета. Было очень приятно побеседовать со старыми знакомыми — Марией Горох и ее мужем Люсьеном Гонья, Марией Бондаревич и ее мужем Марселем Фронье, познакомиться с новыми друзьями Валентиной Холминой, Надеждой Ивановой и другими.

Я как редактор белорусской газеты «Голас Радзімы» старался поговорить с соотечественницами-белорусками. Во время моего выступления в Брюсселе одна землячка услышала белорусскую речь и заплакала. Мы с ней от души наговорились на родном языке. Даже спели вместе песню «А ў полі вярба». Но так как большинство членов ССГ украинцы и русские, я пишу эти строки на понятном для всех — украинцев и белорусов — русском языке.

Я узнал от земляков, что есть среди белорусов несколько бывших военнопленных. Они утверждают, что, если бы они приехали на Родину, их тотчас бы арестовали. Следует ли говорить, что они очень неправы. Видимо, следует еще раз сказать этим людям, что они глубоко ошибаются. К сожалению, нам не удалось с ними встретиться.

Уже когда верстался этот номер, в редакцию поступило письмо от Марии Горох, в котором она делится своими мыслями о пребывании нашей делегации в Бельгии. Вот несколько строк из этого письма: «Пишу вам от имени всех членов ССГ города Шарлеруа. Вы уже на Родине, а мы еще чувствуем вас среди нас, так много теплых воспоминаний оставили вы в наших сердцах. Вы принесли с собой свежее дыхание Родины, зажгли желание теснее сплотиться вокруг ССГ, улучшить культурно-просветительную работу нашего отдела. Спасибо вам за ваши сердечные слова, за ту большую радость, которую вы принесли нам своим посещением. Ваш призыв к миру и дружбе все еще звучит в наших ушах. Наш хор решил в память о нашей встрече разучить белорусскую народную песню «А ў мясяцы верасні», которую мы вместе с вами исполнили в нашем отделе».

Обо всем, что мы увидели и услышали за пятнадцать дней пребывания нашей делегации в Бельгии, нельзя рассказать в нескольких страницах. Об этом еще будет рассказано. Это только первое впечатление. А пока хочется сказать тем, кого я вспомнил в этих путевых заметках, и тем, кого не вспомнил: мы увезли из Бельгии уверенность в том, что наши соотечественники продолжают быть патриотами своей Родины, скромными и неутомимыми борцами за мир и дружбу между народами.

Леонид ПРОКША.

Уже дваццать год як адгрэмелі апошнія залпы вайны. Але і да гэтага часу многія маці і жонкі падоўгу глядзяць на дарогу: ці не ён ідзе роднай сцежкай? Яны чакаюць і спадзяюцца, што вось аднойчы адчыніцца дзверы і сын або муж скажа: «Вось і я. Што ж не сустракаеш?»

Многа ўдзячных пісьмаў атрымала Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за мяжой і рэдакцыя газеты «Голас Радзімы» ад суайчыннікаў, просьбы якіх дапамагчы знайсці дарагіх сэрцу людзей завяршыліся паспяхова. Шмат пісем мы атрымліваем і ад савецкіх грамадзян. Яны просяць дапамагчы знайсці іх родных і блізкіх за мяжой.

Францу Антонавічу і Марыі Нікіфараўне Ржэчыцкім, якія жывуць у Францыі, мы дапамаглі знайсці брата Станіслава, сясцёр Лідзію і Анастасію.

Веры Дрэвель з Францыі паведамілі адрас яе сястры Яўгеніі Пылінскай з вёскі Камайск Докшыцкага раёна. Галіне Рыжай з Італіі — адрас яе брата. Іосіфу Сароку з Англіі знайшлі яго сябра Уладзіміра Ярмоліка з вёскі Асошнікі Ружанскага раёна.

Шмат год шукаў сваіх дзяцей Міхаіл Паўлюковіч з Бразіліі. Ім не было яшчэ і года, калі бацька пакінуў іх і ў пошуках кавалка хлеба адправіўся за акіяны. Мы рады былі паведаміць, што яго сын і дачка жывыя і здаровыя. Радасную вестку адаслалі мы і Фёдору Якутчыку з Аргенціны: яго пляменніцы Ніна, Марыя і Паўліна жывуць у вёсцы Калядзічы Пружанскага раёна, а пляменнік працуе ў Мурманску. Аляксандры Хаазе з ФРГ паведамілі адрас яе пляменніка Валерыя з Мінска.

ТАКІ ЗАРАЗ ГОМЕЛЬ

Паважаныя сябры Наташа і Вілі!

Атрымалі вашы пісьмы, рады вашаму шчасліваму вяртанню ў родны дом. Мы чакаем, што вы напішаце нам аб уражаннях аб Беларусі больш падрабязна.

Перад ад'ездам, Наташа, вы прасілі напісаць аб нашым родным горадзе Гомелі. Здаецца, што лепш гэта зрабіць праз газету «Голас Радзімы», таму што нашы суайчыннікі, выхадцы з гэтага горада, жывуць не толькі ў ФРГ, але і ў іншых краінах свету. Няхай і яны даведваюцца, якім стаў іх горад.

Я, здаецца, гаварыў, што быў удзельнікам вызвалення Гомеля і бачыў, як быў разбураны горад за гады гітлераўскай акупацыі.

З першых жа дзён вызвалення (26 лістапада 1943 года) гамельчане дружна ўзяліся за аднаўленне свайго роднага горада.

К пачатку 1952 года былі адноўлены ўсе прамысловыя прадпрыемствы, бальніцы. Усё менш заставалася руін, зніклі сляды разбурэнняў. На іх месцы вырасталі шматпавярховыя дамы, бальніцы, школы, магазіны, прамысловыя прадпрыемствы.

За 20 пасляваенных год у Гомелі з'явіліся новыя галіны прамысловасці: электратэхні-

ная, кабельная, прыборабудавнічая. Пабудаваны заводы па выпуску вымяральных прыбораў, электраапаратуры, трактарных пусковых рухавікоў, сантэхабсталявання, нармалізаваных вузлоў, суперфасфатны завод і завод «Цэнтраліт».

Разам з індустрыяльным развіццём няспынна расце жылы фонд горада, расшыраецца сетка культурна-асветных устаноў. Толькі за пяць апошніх год у Гомелі пабудавана і ўведзена ў эксплуатацыю 380 тысяч квадратных метраў жылой плошчы, 14 школ, 65 дзіцячых садоў і ясляў. У горадзе чатыры палаты культуры, палац спорту, драматычны тэатр, 8 кіна-тэатраў, два інстытуты — педагогічны і інжынераў чыгуначнага транспарту.

Сённяшні Гомель па праву лічыцца адным з прыгажэйшых гарадоў Беларусі. Летам яго вуліцы патанаюць у кветках і зеляніне. Гордасцю гамельчан, як і раней, з'яўляецца парк культуры і адпачынку. Шырока раскінуўшыся на беразе ракі Сож, ён займае плошчу больш дзвюх тысяч гектараў. У парку каля ста відаў розных парод дрэў, у тым ліку пробкавае дрэва, веймутавае сасна, пірамідалы дуб і многія іншыя.

Малаянічае наваколле гора-

да стварае ўмовы для культурнага і здаровага адпачынку яго жыхарам. Пралетарскі луг, Клёнкі, Пахомаў гай у летні час наведваюць дзесяткі тысяч гамельчан са сваімі сем'ямі. У 10 кіламетрах ад Гомеля, на беразе Сожа, у сасновым бары размяшчаецца дом адпачынку «Чонкі», дзе адпачываюць працоўныя з усёй рэспублікі. Там жа знаходзіцца дзіцячы санаторый і піянерскія лагеры.

П. ФРАЛОУ.

адказны сакратар Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

На здымку: Наташа і Вілі Апель у Мінску.

РЭПЛІКА

«...ТУДЫ І РАК З КЛЮШНЁЙ»

Днямі мы атрымалі з заходнегерманскага горада Мангейма канверт, у якім аказаўся кавалак газеты з надрукаваным «Зваротам да Беларускай эміграцыі». Зварот падпісаны Абрамчыкам, «прэзідэнтам» так званай рады БНР. У газетнай выразцы падкрэслены наступныя словы:

«Палітычная эміграцыя ў жыцці свайго народа адыгрывала часамі не толькі ўспамагаўчую ролю, але і кіраўнічую. Напрыклад, польская эміграцыя часу Падэрэўскага, чэшская — часу Масарыка, французская — часу дэ Голя. Ім не толькі ўдалося ўтрымаць у сваіх руках кіраўніцтва ў нацыянальна-вызвольным змаганні супраць сваіх акупантаў, але і ачоліць пасля кіраўніцтва сваіх вызваленых народаў». Побач з цытатай — кароткая прыпіска: «Як вам падабаецца такая саманадзейнасць?»

Нам думаецца, што справа тут не ў саманадзейнасці. «Прэзідэнт» Абрамчык не горш за іншых разумее безнадзейнасць той «вызвольнай справы», якой служыць. Аднак, будучы чалавекам спрактыкаваным і па натуре прыстасаванцам, ён проста займаецца сваім бізнесам. Калісьці ва ўмовах гітлераўскага «новага парадку» ён рэдагаваў у Берліне фашысцкую нацыяналістычную газетку «Раніца». Гэта не перашкаджала яму па сумяшчэнню гандляваць на берлінскім чорным рынку кантрабанднымі чэшскімі скуранымі вырабамі і польскай гарэлкай. Зарабляў надрэнна.

А калі «тысячагадоваму рэйху» прыйшоў капут, ён не разгубіўся і раней за іншых уладкаваўся на службе да новых гаспадароў. Займаючыся антысавецкай прапагандай, ён і на новым месцы не забываў пра гандаль. Толькі цяпер ён ужо

«Ад шчырага сэрца дзякуем вам за тую дапамогу, якую аказалі вы нам, адшукаўшы нашых родных. За адзін тыдзень мы атрымалі тры пісьмы ад іх. Якая вялікая радасць!» — пішуць Марыя і Франц Ржэчыцкія.

А вось другое пісьмо. Яго прыслала Галіна Рыжая з Італіі. «Сардэчна дзякую за дапамогу ў пошуках майго брата. Вяду з ім перапіску».

У пісьме Міхаіла Паўлюковіча з Бразіліі гаворыцца: «Паважаныя супрацоўнікі газеты «Голас Радзімы»! Шчыра дзякую, што вы паведамілі мне адрас маіх дзяцей Уладзіміра і Анны, якія жывуць добра і шчасліва на сваёй Радзіме. Я ніколі не забуду вашай дабраты».

І такіх пісем шмат. Садзеянне ў пошуках родных і блізкіх Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом аказвае сваім землякам праз газету «Голас Радзімы», рэдакцыю зарубешнага вяршчання Беларускага радыё, цесная сувязь падтрымліваецца з Саюзам Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца і іншымі савецкімі арганізацыямі.

Беларускае таварыства магло б аказваць землякам яшчэ больш дзейную дапамогу, калі б аўтары пісем падрабязней расказвалі аб людзях, якіх яны шукаюць, бо часам сустракаецца нямаля людзей з аднолькавымі прозвішчамі з адных і тых жа гарадоў і вёсак.

Свае пісьмы дасылайце па адрасам:

Мінск, вул. Захарава, Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

Мінск, Ленінскі праспект, 77, Дом друку, рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

Мінск, вул. Чырвоная, Дом радыё, рэдакцыя зарубешнага вяршчання.

Г. БЯЛЬКЕВІЧ,
загадчык аддзела пісьмаў
рэдакцыі газеты «Голас Радзімы».

ЗЕМЛЯКАМ

Не тым, хто ў страху бег
у край чужы
Ад гневу справядлівага,
расплаты,
Не тым, хто распісаўся на
ілжы
І стаў Радзімы ворагам
заклятым,

А вам, сумленным, шчырым
землякам,
Хто родны край пакінуў не
па волі,
Хто з торбачкай паплыў за
акіяны
У пошуках лягчэйшай долі.

Хто быў закінут хвалямі
вайны
У немаведама якія далі...
і сыны.
У вас ёсць ўнукі, дочки
Вы ім пра край свой родны
расказалі?

Пра шум бароў і водар
медуніц,
Пра квецень веснавога саду,
Пра зван ручноў і чысціню
крыніц,
Пра залатыя іскры лістапада.

Ці расказалі дзецям пра
буслоў,
Ці матчыну спявалі
калыханку,
Што сплечена з дзівосных
красак-слоў,
Смугой спавітых, быццам луг
уранку.

Вы раскажыце, раскажыце ім
Пра гоні, пушчы, па якіх
хадзілі,
І стане вам лягчэй тады
самім,
І схлыне трошкі смутак па
Радзіме.

Добрая традыцыя

Студэнты Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі шэфтуюць над працаўнікамі палёў Пухавіцкага раёна. Яны штомесячна прыязджаюць да калгаснікаў з канцэртамі. Нядаўна адбылася традыцыйная, дваццятая сустрэча. Сюды прыехалі народны артыст БССР прафесар І. Жыновіч, дацэнт М. Гальштэйн, аспіранты, студэнты. Кандыдат філасофскіх навук А. Санкоў раскажаў аб развіцці беларускай музычнай культуры, аб музычным абслугоўванні калгаснікаў сіламі кансерваторыі. Затым пачаўся канцэрт. Студэнты кансерваторыі выканалі творы П. Чайкоўскага, Д. Кабалёўскага, Ц. Хрэнікава, Ю. Сяміякі і іншых кампазітараў.

гандляваў суайчыннікамі. Вербаваў іх для заходніх дыверсійных школ і разведак. Плату атрымліваў здельную, ад галавы. Такім прырабаткам, хоць і ў меншай меры, займаецца ён і па сённяшні дзень.

— Добрая заробкі ў Абрамкі, — зайздросцяць яму хаўруснікі. — Жыве, як пан. Калі чаго і не хапае, дык толькі выспятка.

Зразумела, каб захаваць даходнае становішча «прэзідэнта БНР», Абрамчык на ўсялякі манер рэкламуе сябе, выдзе ж «палітычнага эмігранта», «экзальтнага вызвольніка». Што ж дзіўнага, калі ён прымазваецца да славы нацыянальна-патрыятычных эміграцый мінулага, параўноўвае сябе з Падэрэўскім, Масарыкам, дэ Голем... Ясна, што бэнэраўскі «эмагар» набівае сабе дану перад заакіяніскімі гаспадарамі. Толькі робіць гэта па-жульніцку.

Калі ўжо гаварыць пра гістарычныя аналогіі, то антынароднай групцы адшчапенцаў-калабарацыяністаў на чале з Абрамчыкам больш падыходзіць параўнанне з такімі, напрыклад, эміграцыямі, як рускай — часу Керанскага, украінскай — часу Пятлюры, егіпецкай — часу Фарука, польскай — часу Мікалайчыка... і гэтак далей. Ім якраз не ўдалося «утрымаць» у сваіх руках кіраўніцтва, пра якое разглагольствае спадар Абрамчык. Ведае, што не ўдасца і яму. І наогул, ці знойдзецца на свеце хоць адзін дзівак, які паверыў бы, што беларусы на Радзіме толькі тое і робяць, што чакаюць, пакуль іх «ачоліць» плюгавы чалавечак з вусікамі «а ля Гітлер».

М. РАЖКОУ-РУЖЫЦКІ.

Ці можна расказаць пра чалавека, не пераказваючы яго біяграфіі?

Напэўна, можна. Існуе прыказка: цана чалавека—у справах яго.

Я хачу расказаць пра аднаго з нашых народных артыстаў. Нядаўна яму споўнілася шэсцьдзесят год. Гэта быў юбілей не толькі самога Уладзіміра Іосіфавіча Дзядзюшкі, а перш за ўсё тых вобразаў і тыпаў, якія яму давалося ўвасобіць за сваё жыццё на сцэне. Калі б яны не дажылі да гэтай даты, дык і юбілею, па сутнасці, не было б, а быў бы звычайны дзень нараджэння: проста, як кажуць, чалавек састарэўся б на адзін год...

Пачынаўся артыст Уладзімір Дзядзюшка на беларускім нацыянальным рэпертуары. Самай першай ягонай роляй быў слуга Апанас у «Пісаровых імянінах» Ул. Галубка. У п'есе таго ж Галубка «Суд» ён іграў вартуніка Мірона. Дарэчы, не так даўно на Мінскай студыі тэлебачання была зноў пастаўлена гэтая п'еса, і Дзядзюшка прымаў у ёй удзел, толькі ўжо ў іншай ролі, цэнтральнай — селяніна Гарбуза. Прымаючы ўдзел у тэлеспектаклі, артыст аддаваў належнае шановай памяці свайго першага настаўніка.

Вобразы, створаныя Уладзімірам Іосіфавічам на акадэмічнай сцэне купалаўскага тэатра, заўсёды такія жывыя, сакавітыя, дакладныя, што не маюць патрэбы ў нейкіх тэатразнаўчых падмацаваннях. Сапраўды, даволі прыгадаць імя Сцяпана Крыніцкага, напрыклад, як у слыхавым і зро-

кавым уяўленні паўстае купалаўскі герой з «Паўлінкі» і ягонае аблічча, неад'емнае ад тыпу, створанага Ул. Дзядзюшкам. Чысцюткаю крыніцай пераліваюцца ў цудоўным выкананні артыста народныя мелодыі, іх фарбы, гукі. Даволі прыгадаць, як гнутка, рознакалярова ў яго вуснах гучыць набыўшая каларытнасць фраза «каханенькая-родненькая». Нават не фраза—два словы. У іх—і пяшчота, і радасць, і пагроза, і гнеў. А часам—усё разам. Крыніцкі—Ул. Дзядзюшка і прывабны ў сваёй прастаце, і смешны праз сваю ўпартасць, і блізка да людзей сваім гаспадарскім спрытам, і страшнаваты ў сваім неауцёстве.

А Крушына ў спектаклі «Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона! Паспрабуйце ўявіць сабе без гэтага маўжлівага чыгуначніка пастаноўку, і вы адчуеце, што твор бы страціў вельмі важную рысу—адчуванне штохвіліннай напружанай сабранасці духоўнага жыцця нашых людзей у час фашысцкай акупацыі. Нібыта ўвасобіліся ў вобразе Крушыны коласаўскія словы: «Я маўчу, маўчу, трываю, але скоро загучаю—стрэльбы, хлопчыкі, бяры!» Маўчыць Крушына. Такое сцэнічнае маўчанне, гавораць у тэатры, цэніцца на вагу золата! У ім крычыць вялікая народная бяда і прага помсты. А гэта ўжо—вялікае мастацтва, калі артыст сцэнічным выкананнем так выразна «дапісвае» намечанае драматургам. Нароўні з аўтарам ён—самастойны творца, а часам і вышэйшы. Прыгадаем, напрыклад, вобраз Моцкіна з камедыі Андрэя Макаёнка

«Выбахайце, калі ласка». У гэтым тыпе Дзядзюшка бачыў адно з галоўных звянаў тае машыны, якая ў культаўскі перыяд ішла насуперак сялянскім інтарэсам і шкодзіла краіне. Моцкін—завадатар датэрміновых рапартоў. Увішны, кемлівы, з надзіва гнуткай шыяй (яго лозунг: ломіцца тое, што не гнецца) Дзядзюшкаў Моцкін увесь свой спрыт скіроўвае на тое, каб дагадзіць начальству. Гэта—паразіт, і выканаўца саркастычным смехам выкрывае яго хітрыкі.

Для паўнаты характарыстыкі шматграннага таленту Уладзіміра Дзядзюшкі мы павінны расказаць пра вобразы, якія ён стварае ў рэпертуары рускай класікі (апошняя з іх — Бялугін-бацька ў камедыі А. Астроўскага «Жаніцьба Бялугіна») і ў заходнеўрапейскай драматургіі (Герцаг Альба ў «Фландрыі» В. Сарду, Фларымон ў «Дуэні» Р. Шэрыдана, маёр Жэдуард у «1.000 франкаў узнагароды» В. Гюго). У кожнай з гэтых роляў талент артыста адшуквае найбольш істотнае, імкнецца да жыццёвай і сацыяльнай дакладнасці, мастацкай глыбіні...

Аднак найбольш блізкая таленту артыста стыхія — камедыя, і перш за ўсё нацыянальная, беларуская. У ёй ён бачыць невычэрпную крыніцу эстэтычнай асалоды.

Ролі, створаныя Уладзімірам Іосіфавічам у розныя гады, жывуць доўгім жыццём у памяці народнай. З іх і складаецца цудоўнае імя нашага народнага артыста Ул. І. Дзядзюшкі. **Георгій КОЛАС.**

Ул. І. Дзядзюшка.

Сцэна са спектакля «Кастрычнік» (музыка В. Мурадэлі) у пастаноўцы Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага вялікага тэатра оперы і балета.

ВЫДАЕ ЮНЕСКО

У прагрэсіўных газетах і часопісах Англіі, Францыі, Італіі ўсё часцей і часцей друкуюцца вершы беларускіх паэтаў у перакладах на замежныя мовы. Аматары паэзіі за мяжой ведаюць не толькі Янку Купалу і Якуба Коласа, але і малодшае пакаленне беларускіх паэтаў. Улічваючы гэта, выдавецкі аддзел ЮНЕСКО, які знаходзіцца ў Парыжы, запланавалі выданне анталогіі беларускай паэзіі.

Саюз пісьменнікаў БССР утварыў камісію па складанню праспекта анталогіі, якую ўзначаліў Я. Семляжон. Ён наведвае:

— Выданне анталогіі — з'ява вельмі радасная і карысная. Яна

сведчыць аб міжнародным аўтарытэце нашай рэспублікі, аб цікавасці да твораў беларускіх пісьменнікаў. У тыме будзе прадстаўлена дарэвалюцыйная і савецкая паэзія 78 аўтарамі. Сярод іх — В. Дунін-Марцінкевіч, Ф. Багушэвіч, Цётка, Я. Купала, Я. Колас, П. Броўка, М. Танк, М. Калачынскі, М. Аўрамчык, А. Лойка, У. Караткевіч, Г. Кляўко і многія іншыя. Для анталогіі адабраны лепшыя творы пра мір і дружбу народаў, пра мужнасць савецкіх людзей, а таксама лірычныя вершы. Адкрывацца будзе кніга папулярнымі творами «Гарас на Парнасе».

Яшчэ канчаткова невядома, хто будзе перакладаць вершы на

французскую і англійскую мовы. Але вялікую цікавасць да беларускай паэзіі праяўляюць вядомыя англійскія паэты Уолтэр Мэй, Пірл Лі, Бэці Парвін, якія супрацоўнічаюць у прагрэсіўным друку. Між іншым, яны цудоўна пераклалі на родную мову вершы М. Танка і А. Куляшова. З Уолтэрэм Мэем падтрымліваецца перапіска. Ён наведвае, што жадае атрымаць новыя вершы. Нядаўна ў Лондан былі насланы творы П. Панчанкі.

Праспект анталогіі беларускай паэзіі мяркуюць адаслаць у Парыж у канцы чэрвеня. Памер анталогіі вызначаны ў 25—30 друкаваных аркушаў.

САЛДАТ ВЯЛІКІХ БАЁЎ

«Калі б мне давалося пачаць жыццё спачатку, я пачаў бы так, як пачаў», — такімі словамі Ф. Дзяржынскага адкрываецца выданне ў Мінску дапоўненай і перапрацаванай манаграфіі кандыдата гістарычных навук А. Хацкевіча «Салдат вялікіх баёў», прысвечаная жыццю і дзейнасці бясстрашнага рыцара рэвалюцыі, вярнага сабра і памочніка Ул. І. Леніна. Усе раздзелы кнігі, у параўнанні з першым выданнем, значна папоўнены новымі архіўнымі матэрыяламі, а таксама запазычаным з розных зборнікаў дакументаў і артыкулаў.

Шмат месца ў кнізе адведзена характарыстыцы рэвалюцыйнай і партыйнай дзейнасці Ф. Дзяржынскага спачатку ў Літве, а потым у Польшчы і ў

эміграцыі. Рад новых цікавых фактаў прыводзіцца ў манаграфіі аб дзейнасці Фелікса Эдмундавіча ў гады першай рускай рэвалюцыі, а потым у гады сталінскай рэакцыі і новага рэвалюцыйнага ўздыму. Шмат увагі аўтар удзяляе даследаванню ўнутрыпартыйных пытанняў сацыял-дэмакратыі Каралеўства Польскага і Літвы, аналізу памылак польскіх сацыял-дэмакратаў, у тым ліку і Ф. Дзяржынскага, у нацыянальным і некаторых іншых тэарэтычных і практычных пытаннях, якія неаднаразова крытыкаваў Ул. І. Ленін.

Два раздзелы кнігі прысвечаны паказу ролі Ф. Дзяржынскага ў падрыхтоўцы і ажыццяўленні Кастрычніцкага ўзброенага паўстання ў Петраградзе. Вызвалены Лютаўскай рэвалюцыяй з Бутырскай турмы, Фелікс Эдмундавіч уключаецца ў работу Маскоўскай бальшавіцкай арганізацыі. Пад яго кіраўніцтвам у сакавіку 1917 года ствараецца Маскоўская група СДКП і Л, якая ўваходзіць у склад бальшавіцкай арганізацыі і працуе пад непасрэдным кантролем і кіраўніцтвам МК РСДРП (б). З чэрвеня гэтага ж года Дзяржынскі ў Петраградзе. Маскоўскія бальшавікі паслалі яго дэлегатам на VI з'езд партыі. Разам з Арджанікідзе, Скрыпнікам і іншымі левымі Фелікс Эдмундавіч рашуча выступаў супраць яўкі Леніна на суд буржуазнага Часовага ўрада, на

чым яшчэ да з'езду настойваў на Каменеў, Троцкі, Рыкаў.

На гэтым з'ездзе Дзяржынскі ўводзіцца ў склад членаў ЦК. З гэтага часу і да канца свайго жыцця Фелікс Эдмундавіч з'яўляўся нязменным членам кіруючага органа партыі: многія гады быў членам Аргбіюро, а з чэрвеня 1924 года — кандыдатам у члены Палітбюро ЦК РКП(б).

Ф. Дзяржынскі ўдзельнічаў у гістарычных пасяджэннях ЦК партыі, на якіх прымаўся левінінскія рэзалюцыі аб узброеным паўстанні. З 16 (29) кастрычніка Дзяржынскі разам са Святлоўвым, Сталіным, Бубновым і Урыцкім уваходзіць у Ваенна-рэвалюцыйны цэнтр па кіраўніцтву паўстаннем. Фелікс Эдмундавіч выступаў з дакладам на пасяджэнні актыву Петраградскай партыйнай арганізацыі, дзе тлумачыў сэнс і дух левінінскіх рэзалюцый аб паўстанні. Ён дае інструкцыі і накіроўвае камісарыяў на ўсе буйныя прадпрыемствы, у воінскія часці, на караблі, а таксама ў некаторыя ўстановы Петраграда.

У дзень пачатку Кастрычніцкай рэвалюцыі па даручэнню ЦК Ф. Дзяржынскі разам з С. Пяскоўскім, Ю. Ляшчынскім і А. Любавічам арганізоўвае захоп Галоўнага тэлеграфнага ўзводу партыі даручае Дзяржынскаму арганізацыю аховы Смольнага — штаба рэвалюцыі. У снежні 1917 года па прапанове Ул. І. Лені-

на Саўнарком зацвярджае Ф. Дзяржынскага старшынёй ВЧК — надзвычайнага органа для барацьбы з контррэвалюцыяй і злачынствамі.

Работу органаў дзяржаўнай бяспекі аўтар разглядае ў цэнай сувязі з дзейнасцю нашай партыі, усяго савецкага народа, з дзейнасцю ЦК на чале з Леніным.

Вялікае месца ў кнізе займае характарыстыка дзейнасці Ф. Дзяржынскага на франтах грамадзянскай вайны. На падставе новых архіўных дакументаў і матэрыялаў перыядычнага друку тых год добра паказана арганізатарская і палітычная работа Фелікса Эдмундавіча як начальніка тылу Паўднёва-Заходняга фронту, яго актыўны ўдзел у рабоце Палітбюро, ЦК Кампартыі і ўрада Украіны, розных камісій па ўмацаванню фронту і тылу, па барацьбе з бандытызмам, спекуляцыяй, наладжванню работ дзяржаўнага апарата.

Два апошнія раздзелы кнігі адведзены аналізу дзяржаўна-партыйнай і гаспадарчай дзейнасці Ф. Э. Дзяржынскага (1921—1926 гг.). Аўтар паказвае, з якой упартасцю і настойлівасцю авалодаў Фелікс Эдмундавіч уменнем кіравання народнай гаспадаркай. Ён разумеў, што ў гады мірнага развіцця адной рэвалюцыйнай энергіі і энтузіязму недастаткова. Патрэбны велізарныя веды, веды інжынерныя, тэхнічныя, эканамічныя. І ён на чале

праседжаў за кнігамі, падручнікамі, вывучаў інструкцыі, палажэнні, даведнікі па пытаннях транспарту, эканомікі, фінансаў. Фелікса Эдмундавіча па праву называлі рыцарам індустрыялізацыі, рыцарам гаспадарчай работы. Гэта быў нястомны працаўнік, самаадданы барацьбіт за перамогу генеральнай лініі партыі, за перамогу сацыялізма. Ён ніколі не заспакоіваўся на дасягнутым, не здаваўся тым, што ўжо зроблена, а ставіў перад сабой і сваім падначаленымі ўсё новыя і новыя задачы.

З вялікай цікавасцю чытаюцца ў кнізе старонкі, якія раскрываюць духоўную прыгажосць і ўнутраны свет Фелікса Эдмундавіча. Гэта быў чалавек незвычайна прости, сціплы, сумленны, непрымірны да недахопаў, душэўны і сардэчны. Ён валодаў рысамі чалавека камуністычнага грамадства. Іменна таму Ул. Маякоўскі заклікаў моладзь «рабіць жыццё з Дзяржынскага».

У кнізе раскрыта вялікая роля Ф. Дзяржынскага ў польскім рабочым руху, яго сувязі з Камуністычнай партыяй Польшчы ў савецкі перыяд яго велізарны ўклад у інтэрнацыянальную дружбу і салідарнасць польскага і савецкага народаў. Гэта дружба атрымала ў нашы дні новае яркае праяўленне і развіццё.

В. ГНЯЮКО,
кандыдат гістарычных навук.

МІНУЛАЕ АДЫЙШЛО Ў НЯБЫТ

ПІСЬМО БРАТУ

«Я атрымліваю вашу газету, якую заўсёды чытаю з прыемнасцю. Мне цікавіць усё, што датычыць нашай Беларусі. Мой брат піша з дому, што там зараз добрае жыццё, усё адбудавалі пасля вайны».

Так пісаў у 62 нумары газеты «Голас Радзімы» за мінулы год Васіль Даміно, які зараз жыве ў Аўстраліі.

Сёння мы расказваем аб жыцці землякоў Васіля Даміно, аб яго роднай вёсцы Стрыгін, што ў Бярозаўскім раёне на Брэстчыне.

ВЯЛІКІЯ ЗМЭНЫ

Я добра памятаю Васіля Даміно, жыву і цяпер у яго роднай вёсцы. І мне, мясцоваму старажылу, асабліва відавочныя велізарныя змены, якія адбыліся ў нас у пасляваенныя гады.

Васіль памятае, якія нягоды ўсе мы перанеслі ў гады вайны. Многія яго аднавяскоўцы былі расстраляны немцамі або засталіся без даху над галавой. Ды і сам я перажыў многа, калі ў 1943 годзе быў вывезены ў фашысцкую Германію.

Памятае Васіль і нашы невялікія хаты з глінабітнымі падлогамі, саламянымі стрэхамі. Палова з іх была падобна на разваліны, а не на чалавечае жыллё. А пасля вайны многія апынуліся ў зямлянках — хаты спалілі немцы.

Непазнавальнай стала Стрыгін цяпер. Выйдзеш на вуліцу — душа радуецца. 330 дамоў цяпер у нашай вёсцы. І ўсе яны новыя, прыгожыя, з вялікімі вокнамі, чарпачнымі і шчыльнымі дахамі. А зойдзеш да чалавека ў дом — таксама цяжка паверыць, што гэта быў Стрыгін. Змяніўся і быт людзей. Па вуліцах, нібы салодкі, выстраіліся сходы. Яны прынеслі ў нашы дамы электрычнасць і радыё. Да паслуг стрыгінчан — пошта, магазін, медпункт, васьмігадовая школа, бібліятэка, клуб.

Змяніліся і людзі. Раней цяжка было знайсці ў вёсцы пільменнага чалавека. Зусім іншае цяпер. Бядняк-бедняком быў, напрыклад, Сцяпан Антонавіч Мшар. Яго бацька падзяліў паміж пяцю сынамі 4 гектары зямлі. Цяжкая доля чалавека Сцяпана. А цяпер у калгасніка Мшара сыны Васіль і Канстанцін — афіцэры Савецкай Арміі. Іван атрымаў сярэнюю адукацыю і працуе ў Ленінградзе, дачка Ніна выйшла

замуж, жыве і працуе ў Брэсце. Дом у Сцяпана Антонавіча — поўная чаша.

А брат Сцяпана Мікалай Антонавіч прыйшоў з вайны інвалідам. Цяжкая была б яго доля ў іншы час. А цяпер ён жыве ў новым доме, мае прысядзібны ўчастак, жывёлу, сад. Тры яго сыны — Яўгеній, Мікалай і Міхаіл — ужо жывуць асобна. З дапамогай дзяржавы ўсе яны пабудавалі дамы, працуюць у калгасе. Дачка Ніна ў Оршы, ткачыца.

Я расказаў толькі аб лёсе дзвюх сем'яў. Падобныя прыклады можна прыводзіць бясконца. Хочаша, каб Васіль Даміно ведаў, што мы, яго землякі, ваявалі не дарэмна. Мы будзем цяпер новае, шчаслівае жыццё. І з кожным годам яно робіцца ўсё прыгажэйшым.

Пётр Маркавіч ДАМІНО,
жыхар вёскі Стрыгін.

Дарагі брат Васіль!
Я прачитаў у газете, што ты цікавішся жыццём у Беларусі і ў тваёй роднай вёсцы. У сваіх пісьмах я ўжо пісаў табе аб тым, як мы жывём цяпер, пісаў аб сваіх справах. Хачу яшчэ раз расказаць табе аб гэтым. Думаю, што маё пісьмо з цікавасцю прачытаюць і іншыя беларусы, якія жывуць за мяжой.

Сям'я ў нас немалая — пяцёра дзяцей. Жыве з намі і маці наша Ульяна Ляонцьеўна. І яна перадае табе праз газету гарачае мацярынскае прывітанне. Леначка наша ўжо вучыцца ў восьмым класе, вялікая вырасла. Цягнуцца за ёй і Маруся. Цяпер яна ў сёмым. Ніна ўжо другі год беге ў школу. Усе нашы дзяўчынкі бясплатна вучацца. Ну а Пецька з Колькам пакуль яшчэ пад стол пеншу ходзяць. За імі бабка глядзіць. Мы з Верай у калгасе працуем. Ён у нас — адзін з лепшых у раёне.

Дома спраў таксама хапае. У нас цяпер карова дойна, гадавала цёлка, маем двух парсючкоў, курэй.

Хату новую я пабудоваў у 1950 годзе. У ёй чатыры пакоі, кухня, кладовка, сенцы. Шафа, крэслы, канапа, ложка—

ці ж раней гэта было ў простага селяніна? Унутры ўвесь дом — ад падлогі да столі — маслянымі фарбамі пафарбаваны. Электрычнае святло ад нашай Бярозаўскай ДРЭС правялі. Вечарам з задавальненнем радыё слухаю. Добры ў нас прыёмнік — «Латвія». Транспарт свой таксама ў доме ёсць — тры веласіпеды.

Ніколі не горш жыве і наш брат Мікалай. Нашы сядзібы размешчаны побач. Ён пабудоваў дом у 1961 годзе. Абжыўся ўжо. Адных пладовых дрэў у садзе больш сарака штук. З жонкай сваёй Марыяй ён таксама працуе ў калгасе.

А з «транспартам» Мікола мяне ўжо абагнаў — на матацыкле ездзіць. Цяпер, гаворыць, чарга за тэлевізарам. Няхай купляе. Мы ж побач — таксама глядзець будзем.

Наогул, дарагі брат Васіль, усяго не напішаш. Радуе нас адно — жыццё прыйшло добрае, сапраўднае. І я не непакоюся ні за свой лёс, ні за лёс сваіх дзяцей. Галоўнае толькі, каб было ціха і спакойна ў свеце.

Прывітанне жонцы і дзецям.
Твой брат Іван Паўлавіч
ДАМІНО.

ДОБРЫЯ СПРАВЫ, ВЫДАТНЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

Вёска Стрыгін — цэнтр калгаса імя Кірава. Гэта адна з лепшых гаспадарак у Бярозаўскім раёне. Дзякуючы добрай арганізацыі працы, актыўнаму ўдзелу калгаснікаў у арцельнай вытворчасці і аснашчэнні сельскагаспадарчай тэхнікай, калгас з году ў год паляпшае свае эканамічныя паказчыкі.

Не сакрэт, што мінулы гаспадарчы год для Беларусі быў неспрыяльным па кліматычных умовах. Аднак, нягледзячы на гэта, калгас імя Кірава атрымаў ядрэнны ўраджай збожжавых і іншых культур, паспяхова развіваў жывёлагадоўлю.

Моцная эканоміка дазволіла добра аплачваць працу калгаснікаў. На працягу года атрымалі за мінулы год 154,5 тысяч рублёў. У гэтым годзе кал-

гас значна пашырыў свае пясчаныя плошчы пад збожжавымі, бульбай, ільном і цукровымі буракамі. Павялічвае палогоўе жывёлы. На 1 студзеня 1965 года ў калгасе было, напрыклад, 800 галоў буйной рагатай жывёлы. К канцу гэтага года яе будзе 940 галоў. Статка павялічыцца за кошт маладняку. Гаспадарка намеціла атрымаць больш 490 тон малака, мяса ва ўбойнай вазе — больш 100 тон. Даходы калгаснікаў, дзякуючы павышэнню закупачных цен на прадукты сельскай гаспадаркі, значна павялічацца.

Умацаванне сельскай гаспадаркі азначае паляпшэнне матэрыяльнага дабрабыту калгаснікаў. Таму людзі імкнучыся добра працаваць. Прыклад паказваюць даярка М. Ківатцкая, цялятніцы М. Курыловіч і

А. Яцкевіч, механізатары Н. Ківатцкі, І. Макаравіч, В. Закупоеўскі, шафёры П. Крагель, В. Мшар. Шмат цікавага і павучальнага ў рабоце звеняных Н. Вайцяхоўскай, В. Яблоўскай, О. Папка, Н. Макаравіч, Е. Рудзьман.

Усіх, зразумела, не пералічыць, аб усіх не раскажаш. Жыццё з кожным годам паляпшаецца. Жывуць калгаснікі ў добрых дамах, забяспечаны бясплатнай медыцынскай дапамогай, старыя з пачатку гэтага года атрымліваюць пенсіі. Дзеці вучацца ў школах і інстытутах.

Такія навіны адной з многіх беларускіх вёсак. Такія навіны тваёй роднай вёскі, Васіль Даміно.

Е. СЯЛЕНА,
наш карэспандэнт.

КАЛЕЙДАСКОП НАВІНАК

Кожны год з надыходам вясны на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР перад савецкімі людзьмі адкрываецца магчымасць убачыць усё новае, што створана творчай ініцыятывай і энергіяй рабочых, калгаснікаў, вучоных, інжынераў. А новага — не пералічыць! Велізарны поспех нашай краіны ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, навуцы і культуры. Наглядным пацвярджэннем гэтаму служыць і цяперашняя экспазіцыя ВДНГ.

Пяцьдзесят тысяч навінак у 73 павільёнах і на адкрытых пляцоўках! Калі б наведвальнік знаёміўся з кожнай навінкай хоць бы на працягу адной хвіліны, дык для поўнага агляду выстаўкі яму б спатрэбілася больш месяца.

Экспанатам нумар адзін у гэтым годзе па праву стаў выстаўлены ў павільёне «Машынабудаванне» касмічны карабель «Усход». Аб поспехах савецкага народа ў асваенні касмічнай прасторы расказваюць таксама макеты аўтаматычных станцый «Марс-1» «Месяц-4», «Электрон» і іншыя экспанаты.

Прыцягваюць увагу навінкі ў галіне мірнага выкарыстання атамнай энергіі: перасоўная атамная электрастанцыя на гусачым ходзе; высокатэмпературная ядзерная ўстаноўка «Рамонка» для прамога атрымання электраэнергіі; паскаральнік шматзарядных іонаў.

Ганаровае месца займаюць у экспазіцыі каштоўнейшыя работы савецкіх вучоных, удастоеныя ў гэтым годзе Ленінскіх прэмій. Тут — газатурбінны аграгат для кампрэсійных станцый магістральных газатранспартаў, новыя гатункі цукровых буракоў, апарат штучнага кровазвароту...

Вызначальнай адзнакай ВДНГ 1965 года з'яўляецца больш глыбокі паказ поспехаў у барацьбе за павышэнне якасці, надзейнасці і даўгавечнасці прамысловых вырабаў. Наглядна ілюструе гэтыя дасягненні вялікая колькасць машын, станкоў, механізмаў, прыбораў, якія адказваюць самым высокім патрабаванням. У прыватнасці, круглашліфавальны станок асабліва высокай дакладнасці Вільнюскага станкабудаўнічага завода, індукцыйная печ для няспынай разліўкі медзі, біа-

лагічны інвертаваны мікраскоп, аўтамабільныя шыны са стапрацэнтным утрыманнем сінтэтычнага каўчуку і многае іншае.

Ёсць на выстаўцы адзіны ў сваім родзе экспанат. Напрыклад, аднавальная паравая турбіна магутнасцю ў пяцьсот тысяч кілават, створаная ўпершыню ў сусветнай практыцы на Харкаўскім турбінным заводзе.

Амаль у кожным павільёне можна сустрэць экспанаты, якія паступілі з Беларускай ССР. Асабліва цікавае экскурсантаў выклікаюць новы трактар «МТЗ-50Л» і аўтапоезд, які складаецца з цягача і прычэпа, грузападымальнасцю у 14 тн. Гэтыя магутныя машыны ўжо запушчаны ў серыйную вытворчасць.

Шырока дэманструюць свае дасягненні станкабудаўнікі рэспублікі. Вось настольна-рэзьбанаразны паўаўтамат павышанай дакладнасці Маладзечанскага станкабудаўнічага завода і плоска-шліфавальны станок, выраблены аршанскім заводам «Чырвоны барацьбіт». Новы камбайн для здабычы фрэзернага торфу сканструяваны калектывам інстытута «Белгіпраторф». Некалькі арыгінальных прыстасаванняў дэманструе Мінскі мотавалазавод. Усе гэтыя машыны, станкі, прыборы і прыстасаванні выгадна адрозніваюцца ад сваіх папярэднікаў больш высокай прадукцыйнасцю, эканамічнасцю, якасцю.

Цікавая навінка з'явілася ў хімічнай прамысловасці Беларусі — антыблкіруючы прэпарат, які знішчае склейванне цэлафанавай плёнкі ў рулонах, распрацаваны Інстытутам фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук БССР сумесна з Магілёўскім заводам штучнага валакна.

Беларусь стала экспанентам першай тэматычнай выстаўкі, якая адкрылася ў павільёне «Лёгкая прамысловасць». Выстаўка расказвае аб вопыце барацьбы за паляпшэнне якасці і расшырэнне асартыменту скуры, абутку і скургалантарэі. Шырока прадстаўлены новыя мадэлі абутку аб'яднання «Прамень» і рэспубліканскага дома мадэлей, вырабы Мінскай скургалантарэйнай фабрыкі імя Куйбышава, вырабы з плёнкавых матэрыялаў Пінскага камбіната штучных скур.

Цяжка ў адной карэспандэнцый расказаць аб усім новым, што прадстаўлена на ВДНГ СССР. Адно можна сказаць: поспехі нашай краіны велізарныя.

Р. ДОДЗІН.

On May 12 the American Academy of Arts and Sciences elected Prof. Vasily S. Emelyanov, Corresponding Member of the U.S.S.R. Academy of Sciences and prominent Soviet public figure, a Foreign Honorary Member of the Academy.

Vasily Semyonovich Emelyanov was born into a carpenter's family at Khvalynsk on the Volga in 1901. In 1905 the family moved to Baku, where his father found employment as a carpenter at the Benckendorf company's oil fields.

In 1918 Vasily's father, his brother Nikolai and he himself volunteered for service in the Red Army. In the following year, after Baku's occupation by the Turkish army and the Mussavatists' counter-revolutionary coup, Vasily joined the Communist Party, then working underground, and was soon elected Secretary of the underground Party committee at the Baku Telephone Station.

In April 1920 he took an active part in the revolutionary uprising which led to the restoration of Soviet power in Baku. In that same year he again joined the Red Army.

In 1921, together with a group of other Baku youths Emelyanov went to Moscow and enrolled in the Mining Academy. He graduated from its Metallurgical Department in 1928 and was retained for post-graduate studies.

In 1930 Emelyanov and several other young specialists were sent to Germany for advanced training and there he worked at Krupp plants in Essen. On his return home in 1935 he was appointed technical manager at the Chelyabinsk Electrometallurgical Works. In 1937 he was recalled to Moscow to work at the newly established People's Commissariat for the Defence Industry. There he was in charge of armour production and was awarded a State Prize for elaborating the technology of production of cast turrets for T-34 tanks. At the same time, from 1938, he taught electrometallurgy at the Moscow Steel Institute.

In 1940 Prof. Emelyanov was made Deputy Chairman and then Chairman of the U.S.S.R. State Standardization Committee. During the war he was on the State Defence Committee and was responsible for the manufacture of T-34 tanks. In 1953 the U.S.S.R. Academy of Sciences elected him a Corresponding Member and a Member of the Department of Technical Science. He is a Hero of Socialist Labour.

Prof. Emelyanov has been working in the field of atomic science and technology since 1945. He headed the Soviet delegation to the Second U.N. International Conference on the Peaceful Uses of Atomic Energy in Geneva and was its Vice-President.

On the recommendation of the U.N. Scientific Advisory Committee, U. N. Secretary-General U Thant appointed him President of the Third International Conference on the Peaceful Uses of Atomic Energy, held in Geneva in 1964.

At present, Prof. Emelyanov is Deputy Chairman of the U.S.S.R. State Atomic Energy Committee, a member of the Board of Governors of the International Atomic Energy Agency, and a member of the U.N. Scientific Advisory Committee and the IAEA Scientific Advisory Committee.

Prof. Emelyanov is the author of many works on metallurgy and atomic energy. He has also contributed many articles to Soviet and foreign newspapers and periodicals.

Prof. Emelyanov is a prominent public leader, an active champion of peace, and a participant in Pugwash conferences. At the 22nd CPSU Congress he was elected an Alternate Member of the Party's Central Committee.

ПАМЯЦЬ

Маё жыццё цвіло не ў маі,
цвіло суроваю красой.
Як кінаплёнку, разглядаю
старонкі памяці сваёй.

Тут ёсць і плямаў белых многа,
запомніць нельга кожны міг.
Час адбіраў рысункі строга,
клаў знак трываласці на іх.

І з гэтай дзіўнай картатэкі
на нас мінулае глядзіць,
бо шлях, пражыты чалавекам,
адбіткам ў памяці ляжыць.

Даўно мінулае часамі,
залёгшы ў памяці на дно,
раптоўна стане перад намі,
баліць і радуе ізноў.

Людская памяць, як крыніца,
цячэ жывая з веку ў век
і, каб спынілася бруццэ,
то бедным стаў бы чалавек.

Прызёр міжнароднага конкурсу

У пачатку года газета «Советская культура» (Масква) і «Народна культура» (Балгарская Народная Рэспубліка) аб'явілі міжнародны конкурс дзвюх краін на лепшы тэкст песні аб савецка-балгарскай дружбе. На конкурс было паддзена каля 150 тэкстаў. Нядаўна падведзены вынікі конкурсу. Жюры нашых балгарскіх сяброў прысудзіла III прэмію беларускаму аўтару М. Алтухову за песню «Пунцовыя макі».

Скутэры на Нёмане.

Фота Д. Прэса.

ХРОНІКА КУЛЬТУРНАГА ЖЫЦЦЯ ДА ЗНАМЯНАЛЬНАЙ ДАТЫ

Сімфанічны аркестр Брэсцкай народнай філармоніі рыхтуецца да свята ўручэння Брэсцкай крэпасці Залатою Зорка Героя Савецкага Саюза, якое адбудзецца 3 ліпеня. Да гэтай знамянальнай падзеі ўдзельнікі аркестра падрыхтавалі вялікую канцэртную праграму. Яна складаецца з двух аддзяленняў. У першае ўключаны творы беларускіх кампазітараў. Сярод іх — уверцюра «Свята на Палессі» Я. Цікоцкага, сімфаніета М. Аладава, песні «Ты мне вясною прыснілася» Ю. Семянкі, «Шоўкавыя травы» Р. Пукста, святочная уверцюра Д. Смольскага і інш. Другое аддзяленне складаецца з твораў Чайкоўскага, Глінкі, Бетховена, Барадзіна, з песень савецкіх кампазітараў.

З РАЕНА У РАЕН

З гастрольнай паездкі па Гродзенскай вобласці вярнуўся Дзяржаўны народны аркестр БССР. Артысты выступілі з канцэртамі ў Дзятлаве, Слоніме і калгасах Слонімскага раёна.

РЭСПУБЛІКА РАДАСЦІ

Сорак год назад — 16 чэрвеня 1925 года — ля падножжа легендарнай гары Аю-Даг узвіўся першы сцяг «Артэка». Лагер тады склаўся з чатырох брыентавых палатак. У першае лета тут адпачылі 320 рэбят.

— Цяпер, — расказаў нам рэспандэнт «Правды» начальнік упраўлення піянерскіх лагераў «Артэк» Д. А. Труховіч, — на беразе Чорнага мора адпачывае больш чатырох тысяч рэбят, якія прыехалі з усіх саюзных рэспублік, — дзеці амаль ста нацыянальнасцей, дружная, вясёлая сям'я!

У юбілейныя дні на ўзбярэжжы мора ўстанавілася добрае надвор'е, рэбяты купаюцца, загарваюцца.

Многія атрады ўжо наладжвалі далёкія турыскія паходы. Яны прайшлі па месцах, дзе змагаліся крмыскія партызаны, пабывалі ў горадзе-героі Севастопалі.

На юбілейнае свята ў гэці да артэкаўцаў прыехалі старэйшыя работнікі лагера — тыя, хто яго ствараў, будаўнікі, архітэктары. З асаблівай радасцю сустрэлі дзеці айнаў Савецкай Арміі, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Крыма ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Тут прысутнічалі і салдаты будаўнічага батальёна, якія за паўгода аднавілі разбураны гітлераўцамі прыгарад «Артэка». Фашысты зруйнавалі лагера, спалілі ўсе яго пабудовы. Цяпер на тэрыторыі «Артэка», якая працягнулася на 8 кіламетраў, больш 300 будынкаў і збудаванняў, спальных карпусоў, школ, стадыёнаў, дзіцячых тэхнічных станцый.

...Над морам апусцілася паўднёвая цёплая ноч. І адразу на беразе успыхнула сорак піянерскіх кастроў. Тут адбыліся захапляючыя гутаркі ветэранаў вайны і працы, маракоў Севастопаля з юнымі ленынцамі. Каля кастроў гучалі вясёлыя песні, піянеры паказвалі сваё майстэрства гасцям.

АПОШНІ ПАТРОН

Узарвана электрастанцыя № 1... У кінатэатры па вуліцы Савецкай у час дэманстрацыі фільма адбыўся выбух — дзесяткі трупай акупантаў санітары грузяць у аўтамабілі... Сярод белага дня забіты гітлераўскі арцёр...

Узнята на ногі паліцыя, нямецкія патрулі абшукваюць прахожых. А дзёрзкія дыверсіі працягваюцца. На хлебазаводзе «Аўтамат» выйшаў са строю канвеер, затрымліваецца выпечка хлеба для нямецкай арміі. Кожную раніцу на брамах і адміністрацыйных будынках акупантаў з'яўляюцца лістоўкі, якія паведамляюць аб перамогах Чырвонай Арміі на фронце.

... Па вячэрняй вуліцы ідзе закаханая пара. Маладыя людзі трымаюць адзін другога за рукі, смяюцца, жартуюць. Раптам чуюцца каманда: «Хальт! Аусвайс!» Дзяўчына і хлопец паказваюць дэкументы. Гітлеравец уважліва ўглядаецца ў паперы, потым у твары — усё ў парадку. Ён і не падозрае, што ў сумачцы дзяўчыны і кішэнях хлопца схаваны гранаты і міны.

Гэта былі кіраўнік падпольнай камсамольскай арганізацыі Мікалай Кедышка і сувязная Лідзія Скуратовіч. У той час арганізацыя аб'ядноўвала больш 30 камсамольскіх груп, і ўсе яны вялі барацьбу з акупантамі, дапамагалі партыйнаму падполлю Мінска

ў абсталяванні друкарні, распаўсюджванні лістовак і газеты «Звязда», збіралі зброю і боепрыпасы, медыкаменты для партызан.

І ўсё ж гітлераўцам удалося трапіць на след Кедышкі. Аднойчы вечарам, калі камсамольцы сабраліся на явочнай кватэры, каб адзначыць 26-ю гадавіну Вялікага Кастрычніка і паслухаць паведамленне Савінфармбюро, на вуліцы пачуліся аўтаматныя стрэлы.

— Дом акружан, здавайцеся! — пачулася з двара.

Камсамольцы адказалі агнём. Мікалай Кедышка страляў метка: упаў адзін гітлеравец, за ім другі, трэці... Калі ў пісталёце застаўся апошні патрон, Мікалай рашыў: гэты для сябе, жывым не здамся. Так загінуў адважны кіраўнік падпольнай арганізацыі Мікалай Кедышка.

...Ва ўсходнім мікрараёне беларускай сталіцы ёсць вуліца, школа, якія носяць імя адважнага камсамольца. У сценах школы вучні стварылі музей героя-падпольшчыка. Нядаўна Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Мікалаю Аляксандравічу Кедышку пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

В. ШАБОУТА.

ЛЯСНАЯ ПЕСНЯ

Музыка Ул. АЛОЎНІКАВА

Словы А. РУСАКА

Ой, бярозы ды сосны, —
Мае родныя сёстры,
Ой, шумлівы ты лес малады,
Толькі сэрцам пачую
Тваю песню лясную, —
Ды успомню былыя гады.

Ды успомню пажары,
І варожыя хмары,
І завеі халодных вятроў,
І слату, і нягоды,
І начныя паходы,
І агні партызанскіх кастроў.

Край любімы мой, родны,
Ты на свеце свабодны,
За цябе я на бітву хадзіў,
Каб ніколі, ніколі
Ты не быў у няволі,
Каб прыгожымі кветкамі
цвіў.

Адышлі тыя годы,
Адгрымелі паходы,
Толькі пушча за полем
шуміць.

Ой, бярозы ды сосны, —
Партызанскія сёстры,
Вас ніколі ў жыцці не
забыць.

Гэтую песню мы друкуем па просьбе нашай зямлячкі з Бельгіі, кіраўніка хору аддзела Саюза савецкіх грамадзян у Бооме Валянціны Холінай.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

САВІЦКУЮ Аляксандру Сцяпанайну, 1925 г. н., і САВІЦКАГА Паўла Сцяпанавіча, 1919 г. н., ураджэнцаў в. Міхайлаўка Бабруйскага раёна, шукае маці ДАБРАМІРАВА - САВІЦКАЯ Яўгенія Трафімаўна.

ЛЯПЛЯНІНУ Ядзвігу Ігнатаўну, 1927 г. н., ураджэнку в. Ганевічы Мінскай вобл., шукае

маці ЛЯПЛЯНІНА Мальвіна Фёдаруна.

МІРАЛЕВІЧА Мікалая Антонавіча, 1913 г. н., ураджэнца г. Чэрвеня Мінскай вобл., шукае брат МІРАЛЕВІЧ К. А.

Усіх, хто ведае што-небудзь пра лёс гэтых людзей, просім паведаміць у рэдакцыю «Голасу Радзімы».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 37,
ДОМ ДРУКУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДІМЫ».
Тэлефоны: 6-19-31, 6-97-93, 3-35-52.